לא יחפור פרק שני בבא בתרא

בשביל של כרמים. דע"א כרמים ד)נדלה חוץ לחמשים (ס) ומיהו בתר רובא דעלמא ליכא למיחל דכל המדלה וחזי לקיניה כשמחזיר לאשו מדלה מי לא לא מדלה והאי מי מעלמא אתא לא מצי לקיניה דלכרמים מספיקין לפניו: **אף אנן נמי מגיגא.** כו' חגיגה [לעיל כג.:] דרוב וקרוב הלך אחר הרוב: **נמצא בפרוזדור.** נמצא דס לאסה כין כומלי רחם מכחון הקרוי בית המילון: **ספיקו טמא.** ספק זה (ו) עומאה ודאית מדקתני אחזקתו מן המקור ומה ספיקא יש כאן. ריש"א דמתניתין במסכת נדה (ח:) משל משלו בלאסה המדר והפרוזדור והעלייה דס המדר טמא והוא המקור ומפרש בגמרא (שם) המדר מכפנים בעובי גופה לגד אמוריה והפרוזדור מכחון לגד פניה והעלייה בעייה על גבי שמיכס ודס העלייה טהור ולוז פחות מעלייה לפרוזדור. וקתני נמצא בפרוזדור חזקתו מן המקור זב ולא אל אחון הוחיל ורוב דמיס מלוים בו ולא אמר מן העלייה נטף דרך הגוג ואע"ג דעלייה קרוב לפרוזדור שעל גבו: **רוב ומלוי.** (ז) דמיו רבים יותר משל עלייה ועוד שהן מדירין לזוב מעם ודמי העלייה אין מדירין לגאת בהא ליכא מאן דפליג על רבי חגיגה: **חייבין עליו על כיאת מקדש.** דלא מספקינן לה כמבית חולין לענוכה דולאי דס נדה הוא: **ושורפין עליו תרומה.** ולא אמרי' ספק הוא ותולין לא אוכלין ולא שורפין: **שמע מינה.** מדאמחזק ליה בדס נדה ודאי מלא: **איפא לדר' זירא.** דאמר גבי מעשה חגיגות בשילחי פ"ק דכתובות [טו.] ובגמרא הלך אחר הרוב ומותר דאע"פ שדלחות מדינה נעולות דלימא אלא חד רוכא דאחרינא טהורין, דמפרוזדור לא אמי בס, אלא דמי מדר ודמי עלייה פעמים אחן נמצאן בפרוזדור (שם).

מסורת הש"ס

(א) מה יח. כ) [שם]. ג) כתובות טו., ד) ל"ל מדלה. יפה"ת, ה) רש"ל, ו) ר"ה ריש. ז) ובתר קף ס"ו ס"ש שמחב ברש נמ' דס' לין מומרין (לף לא.) וכ מדלה וכו'].

הגהות הב"ח

(א) גם' אמר רפא ס"מ פ"ל אמת ר' ממתק: (ב) שם לאמר מאיהי דקרא אמאי: (ג) שם אם אתת דמאיהי דקירא אמאי: (ד) שם דמכר לה להא דר' חגיגה: (ה) רש"י ד"ה בשביל וכו' תון לחמשים אמה ומיהו וכו' ואי לא לא הא וכו' בפנינו הס"ל: (ו) ר"ה ספיקו טמא ספק זה טמא עומאה: (ז) ר"ה רוב ומלוי מקור דמיו: (ח) ר"ה אמאי אמר וכו' דבעינן כיה תרי רוכי כדאמר התם בגון שהיו לעלות מדינה פחות: (ט) ר"ה בסא וכו' נעולות דמיא כלומר: (י) ר"ה מאיהי דקרא אם מתח: (כ) ר"ה דאי מבנים מיים וכו' ומלאיהו דורכי הענים: (ל) תוס' ד"ה ואע"ג וכו' ממי מי כו' כו' חגיגה (וכ"ל לאמר נרמי דמנו) תמ"מ וכ"ב פ"מ ס"ל דהא דתני ר' חייא: (מ) ר"ה ישמע מינה וכו' מן הגוג ולמען הבה"ם וכ"ל הלכה כו' חגיגה. פ"ב הבה"ה: (ם) ר"ה לימוד מאיהי דקירא אמאי:

מוסף רש"י

ספיקו טמא. מספק טמא עומאה ודאית (נדה יח:). שחזקתו מן המקור. כמקור מחזקינן ליה ולא אמרינן מעלייה אתא דומיס דעליה טהורין, דמפרוזדור לא אתי בס, אלא דמי מדר ודמי עלייה פעמים אחן נמצאן בפרוזדור (שם).

רבינו גרשום

הכא במאי עסקינן דיחלוקו כגון דהוו הנהו שובכין במאא אמה אותן ק' אמה הן שביל שבין ב' כרמים ונמצא באמצע הדרך שבין הללו שובכין דהשתא ליכא למיחש לרובא דעלמא וכיון דמדדה הוא ודאי מהגך שובכין נפל דאי מעלמא לא מצי אתי דק"ל כל המדדה ודהר חזי לקיניה מדדה ואי לא לא מדדי ואלו הוחיל דהוי שביל של כרמים מפסיק ומתיצות של שביל מפסיק לא הוי חזי לקיניה ולא מצי אתי מעלמא משום הכי יחלוקו דמהנהו שובכין נפלי: אמר אביי אף אנן נמי תנינא. דרוב וקרוב אזלי בתר רוב דתנן דם הנמצא בפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור בא שפמנו רוב הדמים באין והמקור הוא פנימי מכולן והחדר סמוך למקור והפרוזדור הוא החיצוני ועליה בנויה על גבי שניהם אל גבי החדר והפרוזדור ולול פתוח בין עליה ופרוזדור נמצא הדם מן הלול ולפנים ספיקו טמא מן הלול ולחוץ ספיקו טהור ודם הבא מן החדר טמא דמן המקור בא ומן העליה טהור מן הפרוזדור ספיקו טמא שחזקתו מן המקור בא ואע"ג דאיכא עלייה דדמה טהורה דמקרבא לגבי פרוזדור דמקור אזלינן בתר רוב דרוב דמים מן המקור באין: אמר רבא. מהא לא תסייע דרוב ומצוי שאני דדם המקור רוב הוא לכולהו ומצוי בו דם תדיר דתני ר' חייא דם הנמצא בפרוזדור חייבין עליו חטאת על ביאת מקדש אם נכנסה במקדש ואם נגעה בתרומה שורפין עליו את התרומה דלא אמרי' הכא כבשאר ספק טומאה' אם נגעו בתרומה' דחולין לא אוכלין ולא שורפין אבל הכא ודאי שורפין דספיקו ודאי טמא הוא דדם מקור רוב ומצוי ודאי מן המקור בא וטמא: ש"מ מדקתני ושורפין עליו את התרומה מכלל דרובא דאורייתא דרוב דמים מן המקור וש"מ מדקאמר בשביל דמידדי אי הדר חזי לקיניה מידדי כיון דשובכין דעלמא דקאמר מי הדר חזי לקיניה מידדי כיון דשובכין דעלמא יותר מחמשים מן הכרמים (ז)[אז] ליכא למיחש לרובא דעלמא דכל המדלה אינו מדלה יותר מחמשים אבל הגך שני שובכין שהכרמים בתוך חמשים אמה שלהם אמי שפיר דקרוב לזה שלו אפילו נמצא חוץ לחמשים אמה דלא נפק מתורת מדלה דע"י כרמים מידדי יותר מחמשים אלא אירי דאפילו אם יהו שובכין דעלמא בין הכרמים ועוד מדנקט שביל משמע שאלו ב' השובכין בתוך השביל והיפול כמו כן נמצא בתוך השביל דליכא למיחש שהן משובכין דעלמא אפי' אינם רחוקים כלל כיון דלא מצי חזי לקיניה אבל מאלו השובכין הוא דאין דבר מפסיק בינו לבין השובך: **אמר** אביי אף אנן נמי תנינא דם הנמצא בפרוזדור טמא בו'. בגמרא בגג פרוזדור מן הגוג ולפנים אירי כדמוכח בפרק כל היד (נדה דף יח: ושם ד"ה מן) וקוגיא דהתם מפרש בסמוכה: **ואף** על גב דאיכא עלייה דמקרבא. וקרוב דמוכח הוא דקרוב לעלייה הוא ומן המדר אינו יכול לבא אלא"כ שתתה ביותר כמו (ל) שפיכים בסמכת נדה (שם): **דתני** רבי חייא. אי גרסינן תני אתי שפיר אבל אי גרסינן דתני תימה היכי מייתי מהכא דרוב ומצוי הוא דלמא לאו משום דרוב ומצוי קאמר רבי חייא דשורפין עליו את התרומה אלא משום דרוב וקרוב הלך אחר הרוב כרבי חגיגה (מ) וע"ל דאפילו גרסי' דתני לא דמייתי לה דשפיר הוא אלא גמרא הוא דמייתי לה דשפיר הוה מוכח אביי ממתני' דנדה דרוב וקרוב הלך אחר הרוב דלף על גב דקתני שפיקו טמא על כרחך לאו שפיקא הוא מדתני רבי חייא דחייבין עליו על כיאת מקדש ושורפין עליו תרומה. (הג"ה) ומהר"ם אומר דרבא מייתי לה דרוב ומצוי הוא דאי אינו מצוי א"כ מאי קמ"ל רבי חגיגה כיון דשמעינן לה מדתני רבי חייא אבל ממתני' דנדה לא היה יכול להוכיח דאפילו אם אינו רוב ומצוי הוצרך רבי חגיגה לאשמועינן דלא נימא שפיקו טמא הוה שפק ממש ולמאי דהדר ביה רבא וקאמר דלא הוי רוב ומצוי אינעיין רבי חגיגה לאשמועינן דאי מדתני רבי חייא ה"א דרוב ומצוי הוא קמ"ל ר' חגיגה דלאו רוב ומצוי הוא (ע"כ הג"ה): **ושמע** מינה **איתא** לדר' זירא. גרסה לריא"ז לאע"ג דטעמא דבעינן תרי רוי הוי משום דגזרינן רוב סיעה אטו רוב העיר מ"מ אינטריך ליה למימר גבי חגיגה דלא בעינן תרי רוכי דאע"ג דליכא למימר הכי מ"מ איכא למיגזר שמא יקח מן הקבוע אי לאו דאיכא רובא דעלמא וגבי אשה גמי אי גזרינן בעלמא הוה לן לאסמויי אלא לשרוף מן הגוג ולפנים אטו מן הגוג ולחוץ (ג) וגרסה לו דהלכה כרבי חגיגה: (הג"ה וש"מ רובא דאורייתא. אמינא ליה רובא דליתיה קמן דברובא דאיתיה קמן לא צריך למידק ש"מ דקרא כתיב אחרי רבים להטות כדפריך פרק קמא דמולין (דף יא. ושם) גבי הא דבעי מנ"ל הא דאמרינן זאל בתר רובא ופריך מנ"ל דכתיב אחרי רבים להטות: **אימור** (מ) מהאי דקרא אתאי. ולאו דוקא נמצאת בגגד עיר שרובה ישראל אסר שמואל אלא אפי' עיר שכולה ישראל איכא למיחש להכי: **לימא** משום דסבר לה בר' חגיגא. ולימא למימר דשרינ משום דספק עבלה בחולה לאחרן מותרת דהא אי לית ליה כרבי חגיגא אלא רוב וקרוב אזלינן בתר קרוב א"כ הוא ולאי עבלה: **ואצנועי** בגויה. ואם תאמר מכ"מ יהא אסור דרובא דעלמא נכרים נינהו והוי יין נסך וי"ל דרוב גגני ישראל דאמר בפרק בתרא דע"ז (דף ע.): **בי** קופאי. פי' בערוך[1] מקום דלאמרי' (סוטה דף מו:) רב מרדכי אליה לרב אשי כר אשי לבי קופאי וכבאלי גוונא היה דהוה קורבא דמוכח: **לימא** רבא לית ליה דר' חגיגא. פי' והא רבא אית ליה לעיל דר' חגיגא: מרמיקין

עין משפט נר מצוה

עא א ב מי' פ"ה מהלי' מאכלי מאכ' הלי' ה סמנ' לאחין קמ"ו ופשין רמנ' עב ג ד מי' פ"ב מהלי' מאכלות אסורות הלי' מה סמנ' לאחין קמח טוש"ע י"ד סי' קכו סעיף ח: עג ה ו מי' שם פ"ו הלי' יג סמנ' לאחין קמד טוש"ע י"ד סי' לגד סעיף יא וסי' קכו סעיף יח: עד ז ח מי' שם פ"ב הלי' כו סמנ' לאחין קמח טוש"ע י"ד סי' קכו סעיף יט:

רבינו גרשום (המשך)

דטהור הוא דמקרבא ואפ"ה אזיל בתר רוב ש"מ דאיתא לדר' זירא דאמר בפ"ק דכתובות בתנהו דאמר ר' יוסי מעשה בתינוק שירדה מן המעיין ונאנסה ואמר ר"ש אם רוב העיר משיאין להכונה ורוב טיעה של כשרין עוברין לשם דרי זו תינוקא לכהונה. ור' זירא אמר אע"ג שדלחות מדינה נעולות דאיתרע לה רובא דליכא אלא חד רוכא דלא קא עוברת טיעה של כשרין לשם אפ"ה משיאין לכהונה הראל"ן הביר' משיאין לכהונה דהא אשה כיון דלית בה אלא חד רוב דדוב דמים מן המקור הן כדלחות מדינה נעולות דמיין ואפ"ה אזלינן בתר רובא: והא רבא הוא דאמר בדוב ומצוי. כגון דם דמקור ליכא מאן דפליג ודאי אזלינן בתר רוב מכלל דס"ל דבעלמא היכא דליכא אלא רוב וקרוב לא אזלינן בתר רוב והיכי אמר הכא ש"מ מדר' חייא דאזלינן בתר רוב דמסמע בכל רוכתא אזלי בתר רוב. הדר ביה רבא מההיא דלעיל דלא בעינן רוב ומצוי אלא אזלינן בתר כל רוב: חבית של יין שצפה בנהר. ואין ידוע אם יין נכרים הוא אם יין ישראל: איסור מההיא דקירא באה כלומר מאותו עבר הקרייה של מעלה ממנה באה דדובא עיידות דנכרים ינהו. דשמואל אית ליה דר' חגיגא ורב לית ליה דר' חגיגא: עקולי. כגון שרגילין המים לעקול ולעקול סביב ובאותן מים שהתחתון תחתיהן והולכין ומעגלין עד שמטביעין מה שצף על גבן. וכן הני פשורי לאותו מקום שהמים רפין ועומדין שאם היתה חבית זו צפה לשם הואיל שהמים רפין ואינן חריפין ליכא למיחש דמההיא דקירא אתאי: דשמואל אמר ודאי אסור דאיכא למיחש דמההיא דקירא אתאי והאי דלא טבעי עקולי ופשורי דתריסתי' דנהרא שכבר לקחה החבית המרוץ קודם שהגיעה לעקולי ופשורי ונקט ואתאי בשבולת המים והלכן אסיא. לימא. דמש"ה שריא דקסבר בר' חגיגא דאמר רוב וקרוב הולכין אחר הרוב והכא האי פרדס דעדלה מיעוט הוא לגבי שאר פרדסים דלא הוי עדלה וקרוב דבגויה אשתכח: שאני התם. דמש"ה שריא דליכא למימר דמיגיה הוא דהיא חצבא דאי מיגנב מיגיה לעולם בגויה לא הוי מצנעי אינשי דמש"ה איכא למימר דמשאר פרדסים דהיתרא הוי ולא משום דס"ל כר' חגיגא: והני מילי. דשרי: חמרא. משום דלא מצנעי אינשי חמרא בפרדיסא דגנובי מיגיה: אבל עגבי מצנעי. ואסורין: זיקי. נחדות יין: בי קופאי. בין הגפנים:

מסורת הש"ס (המשך)

(ל) נדה יח. כ) [שם]. מ) חגיגה כג. [לעיל כג.]: דרוב וקרוב הלך אחר הרוב. נ) ר"ה מלאכת. (ס) שם לאמר מאיהי דקרא אמאי: (ע) שם אם אתת דמאיהי דקירא אמאי: (פ) ר"ה בסא וכו' נעולות דמיא כלומר: (צ) ר"ה מאיהי דקירא אם מתח: (ק) ר"ה דאי מבנים מיים וכו' ומלאיהו דורכי הענים: (ר) תוס' ד"ה ואע"ג וכו' ממי מי כו' כו' חגיגא (ש) ר"ה דמי כו' כו' חגיגא (וכ"ל לאמר נרמי דמנו) תמ"מ וכ"ב פ"מ ס"ל דהא דתני ר' חייא: (ת) ר"ה ישמע מינה וכו' מן הגוג ולמען הבה"ם וכ"ל הלכה כו' חגיגא. פ"ב הבה"ה: (ם) ר"ה לימוד מאיהי דקירא אמאי:

הגהות הגר"א

(א) גם' אמר רפא ס"מ פ"ל אמת ר' ממתק: (ב) שם לאמר מאיהי דקירא דמאיהי דקירא אמאי: (ד) שם דמכר לה להא דר' חגיגא: (ה) רש"י ד"ה בשביל וכו' תון לחמשים אמה ומיהו וכו' ואי לא לא הא וכו' בפנינו הס"ל: (ו) ר"ה ספיקו טמא ספק זה טמא עומאה: (ז) ר"ה רוב ומלאי מקור דמיו: (ח) ר"ה אמאי אמר וכו' דבעינן כיה תרי רוכי כדאמר התם בגון שהיו לעלות מדינה פחות: (ט) ר"ה בסא וכו' נעולות דמיא כלומר: (י) ר"ה מאיהי דקירא אם מתח: (כ) ר"ה דאי מבנים מיים וכו' ומלאיהו דורכי הענים: (ל) תוס' ד"ה ואע"ג וכו' ממי מי כו' כו' חגיגא (מ) ר"ה דמי כו' כו' חגיגא (וכ"ל לאמר נרמי דמנו) תמ"מ וכ"ב פ"מ ס"ל דהא דתני ר' חייא: (נ) ר"ה ישמע מינה וכו' מן הגוג ולמען הבה"ם וכ"ל הלכה כו' חגיגא. פ"ב הבה"ה: (ס) ר"ה לימוד מאיהי דקירא אמאי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com